

ОБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ ДРЖАВЕ ЗА ШТЕТУ ЗАТВОРЕНИКУ

Држава одговара за накнаду штете оштећеном затворенику која је учињена од других затвореника за време и у условима издржавања казне по основу објективне одговорности.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у времену издржавања казне затвора лечен у Специјалној затворској болници од 03.04.2009. до 10.07.2009. године, ради спровођења мера обавезног лечења наркомана. У току маја те године, за време јутарње визите тужилац је затражио преглед код дежурног лекара зато што га је претукла група затвореника. Вештачењем је утврђено да код тужиоца постоји лезија слушног живца која може бити последица траума и оштећења средњег и унутрашњег ува. Критичном приликом тужилац је претрпео болове јаког интензитета који су трајали пет до шест сати, и болове средњег интензитета у трајању од седам дана. У тренутку настајања трауме тужилац је претрпео страх јаког интензитета у трајању од неколико минута, а касније и секундарни страх јаког интензитета у трајању од седам дана и средњег интензитета у трајању до пет недеља.

Код таквог чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев јер није поверовао исказу тужиоца да је од стране групе затвореника претрпео телесну повреду.

Другостепени суд је по одржаној главној расправи утврдио да је тужилац претрпео телесну повреду у мају 2009. године у затворској болници од стране затвореника; да је критичном приликом дошло до оштећења слуха (лезија слушног живца); и да постоји узрочна веза између штете и штетне радње (пропушта вршења службе обезбеђења затвореника), па је држава одговорна за штету на основу члана 172. ЗОО.

У конкретном случају одговорност тужене заснива се не само на члану 172. ЗОО (опште правило) већ и по правилу из члана 35. Устава по коме држава одговара за незаконит и неправилан рад државних органа као и по члану 65. Закона о извршењу кривичних санкција ("Службени гласник РС" 85/2005), по коме свако мора поштовати достојанство осуђеног и нико не сме угрозити телесно и душевно здравље осуђеног. Достојанство и право на здрав живот су права личности – људска права које штити и члан 200. ЗОО.

Из изложеног произилази да држава одговара по основу објективне одговорности (члан 154. став 3. ЗОО).

Имајући у виду утврђену одговорност за штету (основ, штетна радња, штета и узрочна веза) правилно је другостепени суд имајући у виду све околности случаја (тежину повреде и интензитет и трајање физичких болова и страха) досудио правичну накнаду нематеријалне штете на основу члана 200. ЗОО (висина накнаде се у ревизији и не оспорава).

Неосновани су ревизијски наводи у којима се истиче да држава није одговорна за штету јер тужилац није "доказао одступања од важећих прописа од стране тужене"... да је Специјална болница предузела све мере... да су "инциденти у затворима су били присутни и биће све док постоји затвора и да се то једноставно не може спречити". У конкретном случају држава не одговара по основу кривице (намере или непажње) већ по основу објективне одговорности (узрочности). Наиме, држава је одговорна за осигурање затворских услова који не угрожавају телесни интегритет затвореника (који се ту налазе

без своје воље) и за пропусте затворског особља (одговорност за другог) које није вршило контролу и надзор и спречило штету по основу објективне одговорности (одговорности за ризик). Затвореници се не сматрају трећим лицима чијом је радњом учињена штета коју Управа казнене установе није могла предвидети и спречити, да би се ослободила одговорности на основу члана 177. ЗОО".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 661/2016 од 19.1.2017. године, утврђена на седници Грађанског одељења 27.6.2017. године)